

Uchwała Nr 44/2019
Senatu Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza
z dnia 6 czerwca 2019 r.

w sprawie zasad ustalania programu studiów wyższych

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.), Senat Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza uchwala, co następuje:

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Politechnika Rzeszowska dalej zwana „Uczelnią” prowadzi kształcenie na studiach na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz formie studiów.
2. Kierunek studiów jest przyporządkowany do co najmniej jednej dyscypliny. W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż jednej dyscypliny wskazuje się dyscyplinę wiodącą, w ramach której uzyskiwana będzie ponad połowa efektów uczenia się.
3. Studia są prowadzone na profilu:
  - 1) praktycznym, lub
  - 2) ogólnoakademickim.
4. Studia są prowadzone na poziomie:
  - 1) studiów pierwszego stopnia – kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub równorzędnego;
  - 2) studiów drugiego stopnia – kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub równorzędnego.
5. Studia są prowadzone w formie:
  - 1) studiów stacjonarnych;
  - 2) studiów niestacjonarnych.

Program studiów

§ 2

1. Studia w Politechnice Rzeszowskiej są prowadzone na podstawie programu studiów.
2. Studia mogą być prowadzone w języku obcym.
3. Program studiów dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu określa:
  - 1) efekty uczenia się;
  - 2) opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się;
  - 3) liczbę punktów ECTS przypisaną do poszczególnych zajęć.
4. Program studiów może określać zajęcia, w których udział i zaliczenie jest uwarunkowane wcześniejszym zaliczeniem odpowiednich zajęć.
5. Opis efektów uczenia się:
  - 1) jest wewnętrznie spójny;
  - 2) obejmuje wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia;
  - 3) uwzględnia odpowiednio uniwersalne charakterystyki pierwszego lub drugiego stopnia;
  - 4) uwzględnia efekty uczenia się w zakresie znajomości języka obcego;

- 5) dla kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera uwzględnia również pełny zakres efektów uczenia się umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich.
6. Opracowując program studiów należy uwzględnić w szczególności:
  - 1) wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy;
  - 2) wnioski z analizy wyników monitoringu karier studentów i absolwentów.
7. Przy tworzeniu programów kształcenia na studiach inżynierskich dodatkowo mogą być stosowane kryteria FEANI (Fédération Européenne d'Associations Nationales d'Ingénieurs).

Dokumentacja programu studiów

§ 3

Dokument „Program studiów” jest przygotowywany i generowany z systemu KRK i obejmuje w szczególności:

- 1) podstawowe informacje o kierunku;
- 2) opis efektów uczenia się;
- 3) plan studiów odpowiednio stacjonarnych lub niestacjonarnych, jego parametry, metody weryfikacji efektów uczenia się oraz treści kształcenia.

Wymogi formalne programu studiów

§ 4

1. Program studiów dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu określa:
  - 1) formę lub formy studiów, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie;
  - 2) tytuł zawodowy nadawany absolwentom;
  - 3) zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów;
  - 4) łączną liczbę godzin zajęć;
  - 5) sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia;
  - 6) łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;
  - 7) liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne;
  - 8) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.
2. Program studiów:
  - 1) umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 1;
  - 2) dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny określa dla każdej z tych dyscyplin procentowy udział liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 1 ze wskazaniem dyscypliny wiodącej;
  - 3) o profilu praktycznym obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 1;
  - 4) o profilu ogólnoakademickim obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których

- przyporządkowany jest kierunek studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 1, i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności;
- 5) przygotowujący do wykonywania zawodu architekt uwzględnia standardy kształcenia.
3. W programie studiów:
- 1) stacjonarnych co najmniej połowa punktów ECTS jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów;
  - 2) niestacjonarnych mniej niż połowa punktów ECTS może być uzyskiwana z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
4. Program studiów o profilu praktycznym przewiduje praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej:
- 1) 6 miesięcy – w przypadku studiów pierwszego stopnia;
  - 2) 3 miesięcy – w przypadku studiów drugiego stopnia.
5. Program studiów o profilu ogólnoakademickim może przewidywać realizację praktyk zawodowych.
6. Program studiów powinien spełniać wymagania w zakresie warunków prowadzenia studiów oraz sposobów organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się.

Prowadzenie zajęć

§ 5

1. Zajęcia są prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni posiadających kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć oraz przez inne osoby, które posiadają takie kompetencje i doświadczenie.
2. W ramach programu studiów o profilu:
  - 1) praktycznym – co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy;
  - 2) ogólnoakademickim – co najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.
3. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym, są prowadzone:
  - 1) w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej;
  - 2) w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Czas trwania studiów

§ 6

1. Studia stacjonarne pierwszego stopnia kończące się uzyskaniem tytułu:
  - 1) licencjata - trwają co najmniej sześć semestrów;
  - 2) inżyniera - trwają co najmniej siedem semestrów.
2. Studia stacjonarne drugiego stopnia kończące się uzyskaniem tytułu magistra lub równoważnego trwają od trzech do pięciu semestrów.
3. Łączna liczba semestrów na studiach pierwszego i drugiego stopnia nie może być mniejsza niż 10.
4. Studia niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia na danym kierunku studiów mogą trwać dłużej niż odpowiednie kierunki studiów stacjonarnych.

Punkty ECTS

§ 7

1. Na wszystkich kierunkach studiów, poziomach i profilach oraz formach studiów realizowanych w Politechnice Rzeszowskiej obowiązuje system ECTS (European Credit Transfer System).
2. Warunkiem ukończenia studiów jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano co najmniej:
  - 1) 180 punktów ECTS – w przypadku studiów pierwszego stopnia - licencjackich,
  - 2) 210 punktów ECTS – w przypadku studiów pierwszego stopnia - inżynierskich;
  - 3) 90 punktów ECTS – w przypadku studiów drugiego stopnia.
3. Przypisana do zajęć liczba punktów ECTS stanowi miarę średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania efektów uczenia się.
4. Opracowując program studiów należy wziąć pod uwagę następujące zasady w zakresie przypisywania punktów ECTS:
  - 1) punkt ECTS odpowiada 25 - 30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia zorganizowane przez Uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami;
  - 2) punkty ECTS należy przypisać wszystkim zajęciom występującym w planie studiów, z zastrzeżeniem pkt 3;
  - 3) punktów ECTS nie przypisuje się zajęciom z wychowania fizycznego.
5. Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów przypisana do zajęć w danym semestrze na studiach stacjonarnych wynosi od 27 do 33 punktów ECTS, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Liczba punktów przewidziana planem studiów dla roku trwającego dwa semestry na studiach stacjonarnych nie może być mniejsza niż 60.

Zajęcia

§ 8

1. Podstawowym elementem planu studiów są zajęcia.
2. Dokument „Karta zajęć” zawierająca szczegółowy opis zajęć jest przygotowywany i generowana w systemie KRK.
3. Opis zajęć uwzględnia:
  - 1) elementy wchodzące w skład programu studiów, w szczególności:
    - a) nazwę zajęć,
    - b) liczbę punktów ECTS – ze wskazaniem sposobu jej wyznaczenia,
    - c) efekty uczenia się,
    - d) treści programowe zapewniające uzyskanie tych efektów,
    - e) formy prowadzenia zajęć,

- f) sposób oraz formę weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta,
- 2) dodatkowe elementy, w szczególności:
  - a) metody kształcenia,
  - b) warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć,
  - c) sposób ustalenia oceny końcowej,
  - d) wymagania wstępne,
  - e) zalecaną literaturę,
  - f) publikacje naukowe nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia w przypadku zajęć związanych z prowadzoną działalnością naukową.
- 4. Treści kształcenia oraz efekty uczenia się realizowane w ramach danych zajęć podlegają systematycznej analizie i doskonaleniu, z zastrzeżeniem ust. 5.
- 5. Zmiany efektów uczenia się przypisanych do danych zajęć będące wynikiem ewaluacji nie mogą zmieniać ustalonych przez Senat kierunkowych efektów uczenia się.
- 6. Zasady nadzoru nad zmianami w kartach zajęć w tym w szczególności procedury zatwierdzania oraz okresowych przeglądów kart zajęć określają odrębne przepisy.

Plan studiów

§ 9

1. Plan studiów określa:
  - 1) czas trwania studiów (liczbę lat/semestrów),
  - 2) przyporządkowanie zajęć do poszczególnych semestrów wraz z odpowiadającą im liczbą punktów ECTS,
  - 3) formę zaliczenia poszczególnych zajęć (zaliczenie, egzamin),
  - 4) podstawowe formy prowadzonych zajęć wraz z ich wymiarem godzinowym (wykład, ćwiczenia, laboratorium, projekt),
  - 5) liczbę punktów ECTS wymaganą do zaliczenia semestru/roku,
  - 6) wymiar praktyk zawodowych w zakresie punktów ECTS (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).
2. Maksymalna liczba godzin zajęć w tygodniu na studiach stacjonarnych wynosi 30, zaś liczba zjazdów w semestrze na studiach niestacjonarnych powinna być tak określona, aby liczba godzin zajęć dydaktycznych przypadająca na jeden dzień zjazdu nie przekraczała 10.
3. Z uwagi na specyfikę zajęć dydaktycznych prowadzonych na poszczególnych kierunkach i związaną z tym koniecznością skumulowania zajęć w wielogodzinne bloki, dopuszcza się chwilowe przekroczenie maksymalnej liczby godzin w tygodniu o 6 godzin.
4. Na studiach stacjonarnych każdy semestr studiów obejmuje 15 tygodni zajęć dydaktycznych.
5. Dopuszcza się możliwość skrócenia ostatniego semestru studiów pierwszego stopnia.
6. Zajęcia na studiach niestacjonarnych mogą być prowadzone w systemie zjazdów trwających od piątkowego popołudnia do niedzieli włącznie.
7. Szczegółowe zasady organizacji studiów, w tym organizację roku akademickiego określają odrębne przepisy.

Ogólne wytyczne

§ 10

1. Program studiów uwzględnia uzyskanie przez studenta efektów uczenia się w zakresie znajomości języka obcego, przy czym:
  - 1) na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia łączna liczba godzin nauki języka obcego kończąca się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu

Kształcenia Językowego wynosi nie mniej niż 120 godzin, którym należy przypisać nie mniej niż 9 punktów ECTS;

- 2) na studiach stacjonarnych drugiego stopnia łączna liczba godzin nauki języka obcego w zakresie studiowanej dyscypliny kończąca się zaliczeniem wynosi nie mniej niż 30 godzin, którym należy przypisać nie mniej niż 2 punkty ECTS.
2. Zajęcia z wychowania fizycznego prowadzone są zgodnie z następującymi zasadami:
  - 1) na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia łączna liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego wynosi 60 godzin;
  - 2) zaleca się, aby na studiach stacjonarnych drugiego stopnia łączna liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego wynosiła 15 godzin.
3. Program studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku i profilu nie przewiduje realizacji pracy dyplomowej, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Praca dyplomowa może być uwzględniona w programie studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku i profilu przygotowującym do wykonywania zawodu architekta.

Ustalenie programu studiów

§ 11

1. Uchwałę w sprawie ustalenia programu studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu podejmuje Senat po zaopiniowaniu przez Senacką Komisję ds. Kształcenia na wniosek dziekana zawierający w szczególności projekt programu studiów.
2. Program studiów opiniuje właściwy organ Samorządu Studenckiego.
3. Dziekan składa wniosek, o którym mowa w ust. 1 do prorektora ds. kształcenia celem skierowania na posiedzenie Senatu, nie później niż na miesiąc przed planowanym terminem posiedzenia.
4. Program studiów wraz z uchwałą Senatu w sprawie ustalenia programu studiów na określonym kierunku poziomie i profilu Uczelnia udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej nie później niż w terminie 14 dni od dnia jego przyjęcia i nie później niż na 3 miesiące przed rozpoczęciem danego cyklu kształcenia.

Zmiany programu studiów

§ 12

1. Program studiów podlega systematycznej ocenie i doskonaleniu.
2. W celu doskonalenia programu studiów można dokonywać w nim zmian, a w przypadku studiów utworzonych na podstawie pozwolenia można dokonywać zmian łącznie do 30% ogólnej liczby efektów uczenia się aktualnych na dzień wydania tego pozwolenia.
3. W programie studiów można wprowadzać zmiany w szczególności:
  - 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne, lub związane z działalnością zawodową;
  - 2) koniecznych do:
    - a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
    - b) dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
4. Zmiany w programie studiów, o których mowa w:
  - 1) ust. 2 i 3 pkt 1 – są wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia;
  - 2) ust. 3 pkt 2 – mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.
5. Zmiany treści kształcenia oraz efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia zatwierdza dziekan.

6. Zmiany w programie studiów wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są udostępniane w BIP na stronie Uczelni na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.

Tworzenie, znoszenie studiów

§ 13

1. Rektor może utworzyć studia na określonym kierunku, poziomie i profilu na wniosek dziekana.
2. Dziekan występuje z wnioskiem zawierającym w szczególności projekt programu studiów spełniający wymogi formalne określone w niniejszych wytycznych.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 składa się nie później niż do dnia:
  - 1) 30 stycznia w przypadku studiów rozpoczynających się od semestru zimowego;
  - 2) 30 maja w przypadku studiów rozpoczynających się od semestru letniego.
4. Wnioski złożone po terminie określonym odpowiednio w ust. 3 pozostawia się bez rozpatrzenia.
5. Projekt programu studiów podlega zaopiniowaniu przez Senacką Komisję ds. Kształcenia.
6. W przypadku tworzenia studiów na podstawie przepisów art. 53 ust. 4-5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (wymagających pozwolenia ministra) rektor występuje z wnioskiem o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu.

§ 14

1. Decyzję w sprawie zniesienia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu podejmuje rektor na wniosek dziekana.
2. Dziekan występuje z wnioskiem w sprawie zniesienia studiów, zawierającym:
  - 1) planowaną datę zniesienia studiów (rok akademicki),
  - 2) zasady postępowania w stosunku do studentów odbywających zajęcia w ramach znoszonych studiów.
3. Dziekan występuje z wnioskiem w sprawie zniesienia studiów nie później niż do dnia 30 kwietnia roku poprzedzającego rok akademicki, od którego nie jest planowane prowadzenie rekrutacji na określonym kierunku, poziomie i profilu.

§ 15

W sprawach związanych z tworzeniem albo dostosowaniem programów studiów, a nieuregulowanych w niniejszych wytycznych wszelkie rozstrzygnięcia podejmuje prorektor ds. kształcenia.

Przepisy przejściowe

§ 16

1. Dla cykli kształcenia rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 studia prowadzi się na podstawie dotychczasowych programów kształcenia.
2. Obowiązek dostosowania programów studiów do wymagań określonych w ustawie i niniejszych wytycznych dotyczy programów studiów dla cykli rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020.
3. Na wniosek dziekana zawierający projekt programu studiów zaopiniowany przez Radę Wydziału, Senat Politechniki Rzeszowskiej w terminie do dnia 20 lipca 2019 r. podejmie uchwałę w sprawie dostosowania programu studiów dla cykli rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 na danym kierunku, poziomie i profilu do wymagań określonych w ustawie oraz niniejszych wytycznych.

4. Uchwała Senatu zawiera dokumentację programu studiów, o której mowa w § 3 niniejszych wytycznych.
5. Projekt programu studiów podlega zaopiniowaniu przez Senacką Komisję ds. Kształcenia.
6. Nadzór nad dostosowaniem programów studiów do postanowień niniejszej uchwały sprawują odpowiednio prorektor ds. kształcenia oraz dziekani.

R E K T O R

prof. dr hab. inż. Tadeusz Markowski